

ปราสาทในจังหวัดสุรินทร์ : ปราสาทภูมิโปน

ข้อมูลทั่วไป

๑.อายุ :: พุทธศตวรรษที่ ๑๓
[ไพรกเมง]

๒.ประเภท :: ปราสาทอิฐ

๓.วัตถุประสงค์ :: เทวสถาน

๔.ทิศทางการวางตัว

:: ๑.๐ องศาตะวันออก

ความหมายสัญลักษณ์

N :: มุมมองด้านทิศเหนือ

S :: มุมมองด้านทิศใต้

W :: มุมมองด้านทิศตะวันตก

E :: มุมมองด้านทิศตะวันออก

ที่อยู่ :: บ้านภูมิโปน ต.ตม อ.สังขะ ละติจูด :: ๑๔.๕๔๘๑๒ องศาเหนือ ลองจิจูด :: ๑๐๓.๘๗๖๕๓ องศาตะวันออก

แผ่นภาพที่ ๑๔/๓๐ โครงการ(๕๔๐๙๐๑๗๘) :: การศึกษาและพัฒนากระบวนการตัดสินใจของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาท ในมิติวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดย โรงเรียนนารายณ์คำผงวิทยา จังหวัดสุรินทร์

ปราสาทภูมิโปน [Prasat Pumipone]

ปราสาทภูมิโปน เป็นปราสาทที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย

ชื่อปราสาทแห่งนี้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากชื่อภาษาเขมร ๒ คำ คือ “ภูมิ” ซึ่งในภาษาเขมรออกเสียงว่า “ปุม” หมายถึง แผ่นดินหรือสถานที่ และ “ปุน” ซึ่งออกเสียงว่า โปน แปลว่า หลบซ่อน รวมความแล้วมีความหมายว่า “ที่หลบซ่อน” จากความหมายของชื่อมีความสัมพันธ์กับนิทานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับปราสาทแห่งนี้ คือเรื่อง “เนียงเค้าทม” แปลว่า นางนมใหญ่ ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเป็นพระราชธิดาของกษัตริย์แต่ถูกนำมาพักอาศัย ณ เมืองนี้เพื่อหลบหนีภัยสงคราม

ปราสาทภูมิโปน ประกอบด้วยปราสาทอิฐ ๓ หลัง และฐานปราสาทศิลาแลงอีก ๑ หลัง ตั้งเรียงกันจากเหนือไปใต้ ปราสาทอิฐองค์ที่ ๓ ซึ่งเป็นปรangkประธาน เป็นปราสาทหลังใหญ่ ก่อด้วยอิฐไม่สอปูน มีเสาประดับกรอบประตูและทับหลังทำด้วยหินทราย ใต้หน้าบันเหนือทับหลังขึ้นไปมีลายรูปใบไม้ม้วน รูปแบบและเทคนิคการก่อสร้างปราสาทประธานเทียบได้กับปราสาทขอมสมัยก่อนพระนคร ร่วมสมัยกับปราสาทหลังที่ ๑ และเมื่อกรมศิลปากรดำเนินการขุดแต่ง ได้พบจารึกภาษาสันสกฤต อักษรปัลลวะ ซึ่งเคยใช้ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ ซึ่งถือเป็นจารึกรุ่นแรก ๆ (ส่วนจารึกที่ระบุศักราชชัดเจนเท่าที่พบในประเทศไทยที่ถือว่าเก่าแก่ที่สุด คือ จารึกเขาน้อย อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว พุทธศักราช ๑๑๘๐ และจารึกเขาวัง อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว พุทธศักราช ๑๑๘๒) สอดคล้องกับอายุของรูปแบบศิลปะของปราสาทนี้ด้วย ซึ่งนับเป็นโบราณสถานที่เก่าแก่มากที่สุดในประเทศไทย และเป็นจังหวัดที่พบศิลาจารึกอักษรปัลลวะ-สันสกฤต ส่วนฐานปราสาทศิลาแลงและปราสาทหลังที่ ๒ เป็นการสร้างในสมัยต่อมา ไม่อาจกำหนดอายุได้ชัดเจน

(คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, ๒๕๔๔ : หน้า ๔๖-๔๗)

ชื่ออื่น ปราสาทภูมิโปน

อายุ :: พุทธศตวรรษที่ ๑๓

ประเภท :: ปราสาทอิฐ

วัตถุประสงค์ :: เทวสถาน

ทิศทางการวางตัว

:: ๑.๐ องศาตะวันออก

ปราสาทภูมิโปน :: ขึ้นทะเบียนและประกาศในราชกิจจานุเบกษา :: เล่มที่ ๕๒ ตอนที่ ๗๕ หน้า ๓๗๑๓ เมื่อ ๘ มีนาคม ๒๔๗๘

โครงการ (๕๔๐๙๐๑๗๘) :: สนับสนุนโดย สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) :: www.QLF.or.th

ผู้รับผิดชอบโครงการ :: นายศักดิ์อนันต์ อนันตสุข E-mail :: anantasook@gmail.com ศึกษาเพิ่มเติมที่ www.anantasook.com